

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:1051

av **Kent Härstedt (S)**

Statarnas historia

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn bör göras för att se över möjligheten att skildra och beskriva statarnas historia på ett mer adekvat sätt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att allmänheten bör få bättre möjligheter att lära sig om statarnas historia, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Från mitten av 1700-talet till slutet av 1945 hade vi i Sverige det så kallade statarsystemet. Statare var oftast egendomslösa lantarbetare som på 1-årskontrakt arbetade in natura, dvs mot enkel bostad och mat, på lantbruk och gårdar i södra och mellersta Sverige. Som mest uppgick antalet statare till 100 000 personer, och men om man tar med deras familjer kan uppåt 500 000 personer ha berörts, vilket var en betydande del av Sveriges befolkning vid denna tid.

Många gånger tvingades statarna både leva och arbeta under mycket svåra omständigheter. Dagarna var mycket långa, inte sällan uppåt 12 timmar och man arbetade 6 av veckans 7 dagar. Arbetsuppgifterna var oftast tunga och slitsamma. Lönen var oftast mycket liten och inte sällan satte man sig i skuld till gods- eller gårdsherrn, vilket innebar att man inte var fri att flytta eller byta anställning.

En gång om året, sista veckan i oktober under den så kallade ”slankveckan” kunde man byta anställning och flytta vidare. Under nästan 200 år av Sveriges historia utgjorde statarna ett viktigt inslag i det som med tiden byggde landet starkt. Men dessa statare levde under vårt samhälles allra sämsta villkor. När de blev äldre var oftast deras kroppar nedslitna och fyllda av krämpor och smärta. För många slutade livet på grund av hårt slit alltför tidigt.

Med tanke på statarnas stora insatser, de bedrövliga omständigheter de levde under, antalet människor som berördes och att detta pågick under en så långt tid är det viktigt att statarna får sin plats i våra museum och vår historieskrivning. Idag finns några få

små statarmuseum och ytterligare några mindre avtryck på våra större museum. Med tanke på hur viktigt detta fenomen har varit i vårt eget land behöver detta lyftas fram på ett bättre sätt. Jag anser därför att en översyn bör göras för att se över möjligheten att skildra och beskriva statarnas historia på ett mer adekvat sätt.

Kent Härstedt (S)